

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง แบบส่องกลุ่มวัดก่อนและหลังทดลอง เพื่อศึกษาผลของการใช้กลุ่มบำบัดแบบประคับประคอง ที่มีต่อพฤติกรรมของผู้ป่วยจิตเภทวัยรุ่น โดยเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมของผู้ป่วยกลุ่มที่ได้รับการพยาบาลเน้นกลุ่มบำบัดแบบประคับประคอง กับผู้ป่วยกลุ่มที่ได้รับการพยาบาลเน้นกลุ่มปกติ

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้ป่วยจิตเภทวัยรุ่น กลุ่มที่ได้รับการพยาบาลเน้นกลุ่มบำบัดแบบประคับประคอง จะมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น
2. ผู้ป่วยจิตเภทวัยรุ่น กลุ่มที่ได้รับการพยาบาลเน้นกลุ่มบำบัดแบบประคับประคอง จะมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นมากกว่า กลุ่มที่ได้รับการพยาบาลเน้นกลุ่มบำบัดตามปกติ

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้ป่วยจิตเภทวัยรุ่น ที่รับไว้รักษาในฝ่ายผู้ป่วยจิตเวชวัยรุ่นของโรงพยาบาลวชิรพยาบาล ทั้งเพศชายและเพศหญิง อายุอยู่ในระหว่าง 14-20 ปี จำนวน 24 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้ป่วยกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการพยาบาลด้วยกลุ่มบำบัดปกติ ร่วมกับกลุ่มบำบัดแบบประคับประคอง จำนวน 12 คน และผู้ป่วยกลุ่มควบคุม ซึ่งได้รับการพยาบาลด้วยกลุ่มบำบัดปกติ จำนวน 12 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างทำโดยการคัดเลือกตัวอย่างประชากรตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ การสับคูกุ่มตัวอย่างทำโดยกำหนดตัวแปรเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาของการเจ็บป่วย และอาการแสดงของโรคคล้าย ๆ กัน ซึ่งดูจากคะแนนพฤติกรรม จากการสังเกตพฤติกรรมครั้งแรก

อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน การคัดตัวอย่างให้อยู่ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมใช้วิธีสุ่มคู่สุบ
ฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 แบบ คือ

1. แบบวัดพฤติกรรม เป็นข้อคำถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ ให้อุปวายเป็นผู้เลือกตอบเองตามการรับรู้ และความรู้สึกตามอาการที่เป็นจริงของผู้ป่วย แบบวัดพฤติกรรมนี้มีความเที่ยงเท่ากับ 0.89
2. แบบสังเกตพฤติกรรม ผู้วิจัยกำหนดพฤติกรรมหลักในการสังเกตไว้ 15 พฤติกรรม แบบสังเกตพฤติกรรมเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ แต่ละระดับของการให้คะแนน มีคู่มือประกอบการสังเกต ใช้ผู้สังเกต 2 คน หาค่าความเที่ยงของแบบสังเกตพฤติกรรม โดยการหาความสอดคล้องระหว่างผู้สังเกต ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.90 และค่าความแตกต่างของคะแนนการสังเกตพฤติกรรมโดยเฉลี่ยของผู้สังเกต 2 คน เท่ากับ 1.75

การดำเนินการวิจัย

1. ขั้นเตรียมการ ขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ทำการเลือกและจัดกลุ่มตัวอย่างประชากร สัดเตรียมสถานที่สำหรับทำกลุ่มบำบัดแบบประคับ-ประคอง รวมทั้งคัดเลือกพยาบาลจิตเวชเป็นผู้ช่วยวิจัย 4 คน เพื่อช่วยทำกลุ่มบำบัดแบบประคับประคอง 2 คน และเพื่อวัดพฤติกรรมผู้ป่วยก่อนและหลังการทดลอง 2 คน
2. ขั้นดำเนินการทดลอง มีขั้นตอนดังนี้

กลุ่มทดลอง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยอีก 2 คน ร่วมกันจัดกลุ่มบำบัดแบบประคับ-ประคองในผู้ป่วยกลุ่มทดลอง 10 ครั้ง โดยจัดกลุ่มครั้งละ 1 ชั่วโมง ใช้เวลา 5 สัปดาห์ จัดกลุ่มสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ผู้ป่วยกลุ่มทดลองได้รับการพยาบาลด้วยกลุ่มบำบัดตามปกติของหอผู้ป่วย เช่นเดียวกับผู้ป่วยกลุ่มควบคุม

กลุ่มควบคุม ให้ผู้ป่วยกลุ่มควบคุมได้รับการพยาบาลด้วยกลุ่มบำบัดตามปกติ
ของหอผู้ป่วย

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบ
ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมผู้ป่วยกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนและหลังการ
ทดลอง และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปหลังการทดลอง (โดย
ใช้ Gain Score) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยทดสอบค่าที่ (t-test)

สรุปผลการวิจัย

1. ค่าเฉลี่ยของคะแนนการวัดพฤติกรรมก่อนและหลังการทดลองของผู้ป่วยกลุ่ม
ทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งนำไปตามสมมติฐานของการ
วิจัยที่ว่า ผู้ป่วยจิตเภทวัยรุ่น กลุ่มที่ได้รับการพยาบาลเน้นกลุ่มบำบัดแบบประคับประคอง จะ
มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น (ตารางที่ 7 และตารางที่ 8)
2. ค่าเฉลี่ยของคะแนนการวัดพฤติกรรมก่อนและหลังการทดลองของผู้ป่วยกลุ่ม
ควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าผู้ป่วยจิตเภทวัยรุ่นกลุ่มที่
ได้รับการพยาบาลเน้นกลุ่มบำบัดตามปกติ หลังการทดลอง มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทาง
ที่ดีขึ้น (ตารางที่ 9 และตารางที่ 10)
3. ค่าเฉลี่ยของคะแนนการวัดพฤติกรรมของผู้ป่วยจิตเภทวัยรุ่นที่เปลี่ยนแปลงไป
(โดยใช้ Gain Score) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 ซึ่งนำไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ผู้ป่วยจิตเภทวัยรุ่นกลุ่มที่
ได้รับการพยาบาลเน้นกลุ่มบำบัดแบบประคับประคอง จะมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น
มากกว่ากลุ่มที่ได้รับการพยาบาลเน้นกลุ่มบำบัดตามปกติ (ตารางที่ 11 และตารางที่ 12)

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการวัดพฤติกรรมก่อนและหลังการทดลอง
ของผู้ป่วยกลุ่มทดลองพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อ

พิจารณาผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการวัดพฤติกรรมก่อนและหลังการทดลองของ
ผู้ป่วยกลุ่มควบคุมพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบดังกล่าวแสดงว่า กลุ่มบำบัดแบบประคับประคองและกลุ่ม
บำบัดตามปกติในหอผู้ป่วย เป็นกลุ่มบำบัดที่ช่วยให้ผู้ป่วยจิตเภทวัยรุ่นมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลง
ไปในทางที่ดีขึ้นทั้ง 2 กลุ่ม ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะโดยทั่วไปแล้วผู้ป่วยได้เกิดการเรียนรู้เรื่อง
ความเจ็บป่วยของตนเอง ดังเช่น โนวัลเลส (Knowles อ้างในอุ๋นตา นพคุณ 2527: 13)
กล่าวไว้ว่า หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ คือ การวิเคราะห์ประสบการณ์ และประสบการณ์
นั้นควรใช้ประสบการณ์เกี่ยวกับชีวิต ในกลุ่มทดลองผู้ป่วยได้เข้ากลุ่มบำบัดแบบประคับประคอง
ซึ่งสมาชิกกลุ่มมีโอกาสได้พูดคุยถึงปัญหาต่าง ๆ ของตนเองและของผู้อื่น ได้ระบายออก ได้
แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตที่ผ่านมาแก่กัน ทำให้สมาชิกกลุ่มเกิด
การเรียนรู้ การใช้กลไกทางจิตที่ถูกต้องเหมาะสม ปรับตัวและปรับพฤติกรรมที่บกพร่องของ
ตนเองให้ดีขึ้น (Wolberg 1967: 794) และยังช่วยส่งเสริมให้ผู้ป่วยเกิดความมั่นใจใน
ตัวเอง ช่วยลดความวิตกกังวลต่าง ๆ ของผู้ป่วยลง ช่วยให้ผู้ป่วยมีโอกาสทางจิตลดลงและ
มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น (Torachow 1963: 8)

ในผู้ป่วยกลุ่มควบคุม ซึ่งได้รับการพยาบาลด้วยกลุ่มบำบัดตามปกติ ผู้ป่วยก็
ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ป่วยคนอื่น ๆ ในกลุ่ม ช่วยให้ผู้ป่วยเกิดการเรียนรู้ที่จะ
ปฏิบัติตัวให้เหมาะสม และปรับพฤติกรรมของตนเองให้สามารถเข้าร่วมกับบุคคลอื่นในกลุ่มได้
และ แอลเบอลิค (Elbirlik 1983: 215-226) กล่าวว่าผู้ป่วยจิตเวชวัยรุ่นมีความคับ
ข้องใจในปัญหาการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น ถ้าแก้ปัญหาอันนี้ได้จะช่วยให้อาการทางจิตและ
พฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้ป่วยดีขึ้น ซึ่งผู้ป่วยจิตเภทวัยรุ่นที่ได้รับการรักษาในโรงพยาบาลนั้น
จะได้รับการดูแลพยาบาลจากพยาบาลจิตเวชตลอด 24 ชั่วโมง และในการให้การพยาบาล
ผู้ป่วย พยาบาลจิตเวชจะทำหน้าที่เป็นกันเอง ยอมรับผู้ป่วย ยิ้มแย้มแจ่มใส มีสัมพันธภาพ
ที่ดีกับผู้ป่วย สนใจเอาใจใส่ผู้ป่วย เป็นเพื่อนคุย เป็นที่ปรึกษาของผู้ป่วย (อรุณ
ม่วงน้อยเจริญ 2520: 6-7) ซึ่งจากการพยาบาลที่ผู้ป่วยได้รับตามปกติเหล่านี้ ก็สามารถ
ช่วยให้ผู้ป่วยมีโอกาสทางจิตลดลงและมีพฤติกรรมที่ดีขึ้นได้

2. จากผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการวัดพฤติกรรมหลังการทดลอง (โดยใช้ Gain Score) ของผู้ช่วยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า ผู้ช่วยกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น มากกว่าผู้ช่วยกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยนี้อธิบายได้ว่า กระบวนการของกลุ่มบำบัดแบบประคับประคองมีส่วนช่วยให้ผู้ช่วยจิตเภทวัยรุ่น มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นได้มากกว่ากลุ่มบำบัดตามปกติ ทั้งนี้เนื่องจากการคัดกลุ่มบำบัดแบบประคับประคองนั้นมีหลักการสำคัญในการคัด คือ มีผู้ช่วยซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มจำนวน 6-12 คน ที่มีปัญหาคล้ายคลึงกัน สมาชิกกลุ่มมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่าง ๆ แก่กัน วิเคราะห์พฤติกรรมของผู้อื่น ได้พูดถึงอาการต่าง ๆ ของตนเองและของผู้อื่น ทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดการเรียนรู้ ลอกเลียนแบบซึ่งกันและกัน (Wolberg 1967: 794) และผู้ช่วยได้พัฒนาการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ทั้งระหว่างผู้ช่วยด้วยกัน ผู้ช่วยกับกลุ่ม และผู้ช่วยกับผู้นำกลุ่ม เพิ่มทักษะในการพูดคุยนอก เรียนรู้ที่จะทำตัวให้เข้ากับสังคมและฐานะทางสังคมของตนเอง ทำให้ผู้ช่วยสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้น (มณีนันท์ เพ็ญวณิช 2512: 265-272) นอกจากนี้กลไกของกลุ่มบำบัดแบบประคับประคอง ยังช่วยให้ผู้ช่วยเกิดความเข้าใจตนเอง เรียนรู้ที่จะปรับตัวเองและแก้ไขพฤติกรรมของตนเองที่บกพร่องให้ดีขึ้น (Elbirlik 1983: 215-226) ในกลุ่มบำบัดแบบประคับประคอง สมาชิกกลุ่มยังได้ร่วมมือกันแก้ไขปัญหาลักษณะต่าง ๆ ที่ยกมาพูดคุยกันในกลุ่มภายใต้บรรยากาศที่ผ่อนคลายเป็นมิตร นำไว้วางใจ มีความเข้าอกเข้าใจและเห็นใจกัน โดยมีผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยคอยกระตุ้นเชื่อมโยงความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม และให้คำแนะนำ ชี้แจงในโอกาสที่เหมาะสม ส่งเสริมให้ผู้ช่วยเกิดความเข้าใจตนเอง เข้าใจในปัญหาของตนเอง และเข้าใจผู้อื่นในกลุ่ม ช่วยให้ผู้ช่วยเกิดการปรับตัวและแก้ไขพฤติกรรมที่บกพร่องของตนเองได้ สัมภาษณ์ เรื่องตระกูล (2523: 73) ได้ระบุถึงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาอย่างเด่นชัดของผู้ช่วยจิตเภทวัยรุ่นไว้ คือ ผู้ช่วยจะขาดความสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกและสิ่งแวดล้อมรอบตัวอย่างสิ้นเชิง บุคลิกภาพเปลี่ยนไปในทางเสื่อม เก็บตัวอยู่ตามลำพังคนเดียว ละเลยกิจวัตรประจำวันต่าง ๆ และอารมณ์เป็นแบบเฉยเมย หรือบางครั้งผู้ช่วยจิตเภทวัยรุ่นอาจจะมีการแสดงออกของอารมณ์และพฤติกรรมที่รุนแรง เช่น ความก้าวร้าว การทำลาายต่าง ๆ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้สามารถแก้ไขได้ ด้วยการนำกระบวนการของกลุ่มบำบัดแบบ

ประคับประคอง (Rachman and Raubolt 1984: 387-411) ซึ่งช่วยให้ผู้ป่วยจิตเภท วัยรุ่นเกิดการเรียนรู้ที่จะปรับพฤติกรรมของตนเองให้เข้ากับบุคคลอื่น ๆ ในกลุ่ม เป็นที่ยอมรับ ของสมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ และสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น ก่อให้เกิดความผูกพัน เข้าใจและ เห็นใจซึ่งกันและกันในระหว่างสมาชิกกลุ่ม นำไปสู่การปรับพฤติกรรมที่ผิดปกติให้ดีขึ้น และ ลดอาการทางจิตของผู้ป่วยลง

จากการทดลอง จัดกลุ่มบำบัดแบบประคับประคองในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งมีการลดบันทึก การทดลองและพฤติกรรมของผู้ป่วยในขณะดำเนินกลุ่มทุกครั้ง ผู้วิจัยมีข้อสังเกตเกี่ยวกับการ เกิดกลไกต่าง ๆ ขึ้นในขณะดำเนินกลุ่มพอสรุปได้ คือ

1. การยอมรับ บรรยากาศของกลุ่มเป็นบรรยากาศของความเป็นมิตร สมาชิก กลุ่มต่างก็มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน มีการพูดคุย ทักทาย และอิมแบ้มแจ่มใสให้กัน บรรยากาศ ของกลุ่มจึง เป็นบรรยากาศที่ผ่อนคลาย
2. การให้คำแนะนำกันเองในระหว่างสมาชิกกลุ่ม เพื่อให้เกิดการปฏิบัติได้ ถูกต้อง แสดงถึงความรัก ความเห็นใจและเข้าใจกันระหว่างสมาชิกกลุ่ม มีการให้ กำลังใจซึ่งกันและกันของสมาชิกกลุ่ม
3. การถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกต่อกัน เช่น ความชอบพอกัน ความเห็นใจ เข้าใจกัน ระหว่างสมาชิกกลุ่ม
4. การเรียนรู้ในการทำความเข้าใจกับปัญหาต่าง ๆ ของตนเอง ของสมาชิก กลุ่มแต่ละคน จากการที่ได้เปรียบเทียบปัญหาของตนเองกับผู้อื่น ทำให้เกิดความเชื่อมั่นใน ตนเอง ในการจะแก้ปัญหาดังกล่าวต่าง ๆ
5. การปรับตัว เพื่อให้เข้ากับผู้อื่นในกลุ่มได้ ทั้งด้านคำพูดและท่าทางการ แสดงออกต่าง ๆ
6. การระบายออก ทั้งความทุกข์และปัญหาที่ค้างคั่งอยู่ของผู้ป่วย เป็นการลด ความตึงเครียดของผู้ป่วยลง ช่วยให้ผู้ป่วยได้สนใจตัวเองและสิ่งแวดล้อม
7. การเฉลี่ยประสบการณ์ต่าง ๆ ในระหว่างสมาชิกกลุ่ม จากการนำปัญหาและ วิธีการแก้ไขของสมาชิกกลุ่มแต่ละคนมา เล่าสู่กันฟังในกลุ่ม ทำให้เกิดการเฉลี่ยประสบการณ์ ต่าง ๆ แก่กัน

ในการรักษาด้วยกลุ่มจิตบำบัดนั้น สิ่งนี้ ลู่วรรณเลิศ (เอกสารประกอบการสอน, จิตบำบัดกลุ่ม, 2509: 9-11) ได้กล่าวถึงการเกิดกลไกต่าง ๆ ที่สำคัญ คือ

1. ด้านอารมณ์

1.1 เกิดการยอมรับ มีบรรยากาศของความเป็นมิตร สมาชิกกลุ่มมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

1.2 การแนะนำต่าง ๆ ในระหว่างสมาชิกกลุ่ม หรือเรียกว่าผู้ช่วยด้วยกัน เป็นผู้รักษาตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่แสดงถึงความรัก ความเห็นใจต่อกันของสมาชิกกลุ่ม

1.3 การถ่ายทอดทางความรู้สึกหรืออารมณ์ระหว่างสมาชิกกลุ่ม เช่น การขบพอ เห็นอกเห็นใจและเข้าใจกัน

2. ด้านการเรียนรู้

2.1 การเข้าใจปัญหาของตนเอง จากการเปรียบเทียบความทุกข์หรือปัญหาของตนกับความทุกข์ หรือปัญหาของผู้อื่นในกลุ่ม ทำให้เกิดความเข้าใจในปัญหาของตนเอง และเกิดความเชื่อมั่นในตัวเองในการจะหาทางแก้ปัญหาเหล่านั้น

2.2 เกิดการเรียนรู้ว่าทุกคนก็มีปัญหาหรือความทุกข์ มิใช่เกิดแก่ผู้ช่วยเพียงคนเดียว และปัญหาหรือความทุกข์นั้นเกิดขึ้นได้ทั่ว ๆ ไป เมื่อผู้ช่วยรับรู้และเข้าใจ ทำให้ช่วยลดความวิตกกังวลของผู้ป่วยให้น้อยลง

2.3 จากปัญหาที่พูดคุยกันในกลุ่ม ช่วยให้ผู้ช่วยได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ซึ่งผู้ป่วยในกลุ่มแต่ละคนได้เรียนรู้และมีประสบการณ์แตกต่างกันมาก่อน

3. ด้านการปรับตัว

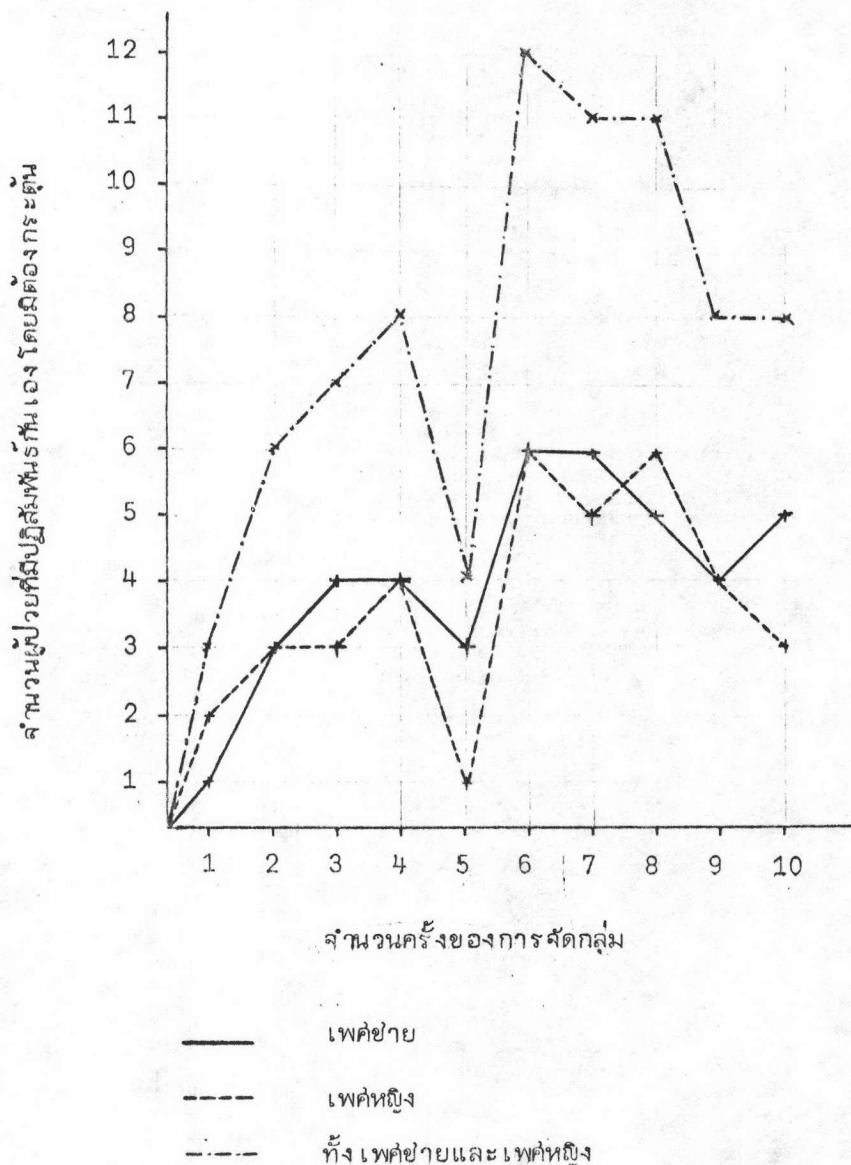
3.1 เกิดการปรับตัวของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน จะมีการระมัดระวังคำพูดกริยาท่าทาง การแสดงออกต่าง ๆ เพื่อให้สามารถมีสัมพันธภาพกับสมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ และเรียนรู้ที่จะเข้ากับกลุ่มให้ได้

3.2 มีการระบายความทุกข์ปัญหาหรืออารมณ์ที่ค้างอยู่ ช่วยให้ผู้ช่วยรู้สึกสบายใจขึ้น เป็นการลดความเครียดของผู้ป่วย และช่วยให้ผู้ป่วยได้พิจารณาเรื่องราวต่าง ๆ ของตัวเองและสิ่งแวดล้อม

3.3 การมีปฏิสัมพันธ์กันในระหว่างสมาชิกกลุ่ม เป็นการเฉลี่ยประสบการณ์ การณ์ต่าง ๆ ต่อกัน เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ต่อกัน

จากการสังเกตของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ในขณะที่ดำเนินกลุ่มบำบัดแบบประคับ-ประคองแต่ละครั้งพบว่า ผู้ป่วยจิตเภทวัยรุ่นซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่ม มีการพูดคุย โต้ตอบ มีปฏิสัมพันธ์กันเองในระหว่างสมาชิกกลุ่ม โดยที่ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยไม่ต้องคอยกระตุ้น ดัง แสดงในแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 4 แสดงการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันของสมาชิกกลุ่ม โดยไม่ต้องมีการกระตุ้น

จากแผนภูมิที่ 4 จะเห็นได้ว่า ผู้ป่วยจิตเภทวัยรุ่นกลุ่มทดลอง จำนวน 12 คน ให้ความสนใจต่อกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม มีการพูดคุยกันเองโดยไม่ต้องมีการกระตุ้นในการ สดกลุ่มแต่ละครั้งไม่ต่ำกว่า 3 คน และเมื่อพิจารณาจำแนกเพศของสมาชิกกลุ่ม จะเห็นว่า ทั้งเพศหญิงและชายมีปฏิสัมพันธ์ โดยไม่ต้องกระตุ้นในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งแสดงถึงนิมิต หมายที่ดีของการรักษาผู้ป่วยจิตเภทวัยรุ่นด้วยกลุ่มบำบัดแบบประคับประคอง ช่วยให้ผู้ป่วย จิตเภทซึ่งมีความบกพร่องทั้งด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และความผิดปกติภายในจิตใจของ ผู้ป่วยเอง (เล่มภพ เรื่องตระกูล 2523: 73) ได้เริ่มสนใจต่อสิ่งแวดล้อมของตนเองภายใน กลุ่ม สนใจเรื่องที่พูดคุยกันในกลุ่ม และสนใจสังคมรอบข้างของตนเอง สามารถสร้าง สัมพันธภาพกับผู้ป่วยอื่น ๆ ในกลุ่มได้ และร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ที่นำมาพูดคุย กันในกลุ่ม นอกจากนี้จะช่วยให้ผู้ป่วยมีพฤติกรรมที่ดีขึ้นแล้ว ยังช่วยลดอาการทางจิตของผู้ป่วย ได้ (มณีรัตน์ เพื่องูฉัตร 2512: 270-272) ซึ่งเป็นการบำบัดรักษาข้อบกพร่องทั้ง 2 ด้าน ของผู้ป่วยจิตเภทวัยรุ่นไปพร้อม ๆ กัน จึงน่าจะนำกลุ่มบำบัดแบบประคับประคองมาใช้ในการ ให้การพยาบาลผู้ป่วยจิตเวชทั่ว ๆ ไปได้ และโดยบทบาทของพยาบาลจิตเวชที่เป็นผู้ประยุกต์ การใช้ทฤษฎี เป็นผู้รวบรวมข้อมูล ประเมินผลการรักษา และให้การดูแลผู้ป่วยจิตเวชอย่าง ใกล้ชิด เป็นผู้จัดกิจกรรมบำบัดต่าง ๆ ในการรักษาผู้ป่วยจิตเวช เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะ และความสามารถในการพยาบาลทางจิตเวชให้สูงขึ้น ควรจะได้นำกลุ่มบำบัดแบบประคับประคอง เข้ามาใช้ในการพยาบาลทางจิตเวช ซึ่งจากการวิจัยนี้พบว่า กลุ่มบำบัดแบบประคับ- ประคองช่วยให้ผู้ป่วยจิตเภทวัยรุ่น ที่มีความบกพร่องในเรื่องความรู้สึกนึกคิดในจิตใจตนเอง บกพร่องเรื่องสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมเสียไป สามารถมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลง ไปในทางที่ดีขึ้นได้มากกว่าการบำบัดรักษาด้วยกลุ่มบำบัดตามปกติ ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มบำบัดแบบ ประคับประคอง มุ่งเน้นให้ผู้ป่วยเกิดความรู้สึกต่าง ๆ คือ

- การรู้จักตนเองมากขึ้น และเพิ่มความรู้สึกร่วมต่อบุคคลอื่น
- เพิ่มทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม
- เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่าง ๆ ร่วมกันในหมู่ของสมาชิกกลุ่ม

นอกจากนี้กระบวนการของกลุ่มบำบัดแบบประคับประคอง ยังช่วยให้ผู้ป่วยได้เปิด เผยตัวเอง ได้มีโอกาสตอบสนองต่อปฏิกิริยาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกลุ่ม ซึ่งการตอบสนองต่อกัน

ของสมาชิกกลุ่มจะเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ตามประสบการณ์หรือภูมิหลังของผู้ป่วยแต่ละคน เปิดโอกาสให้ผู้ป่วยได้สร้างทักษะในการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ๆ ภายในกลุ่ม และเกิดการลอกเลียนแบบพฤติกรรมกันในระหว่างสมาชิกของกลุ่ม ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการยอมรับ ซึ่งการยอมรับนี้ สะท้อนให้เห็นถึงสัมพันธภาพในระหว่างสมาชิกกลุ่ม ช่วยให้ผู้ป่วยได้เรียนรู้การระบายออกถึงปัญหาต่าง ๆ ที่ผู้ป่วยประสบ มีโอกาสได้พิจารณาตนเองและสิ่งแวดล้อมอย่างกว้างขวางขึ้น ช่วยลดความวิตกกังวลต่าง ๆ ของผู้ป่วย เป็นการลดอาการทางจิตที่ผู้ป่วยมีอยู่ และช่วยให้ผู้ป่วยมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น (Birckhead, 1984: 24-30)

ในการให้การพยาบาลผู้ป่วยจิตเวช นอกจากจะมุ่งลดอาการทางจิตของผู้ป่วยให้น้อยลงแล้ว ยังต้องการให้ผู้ป่วยสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติได้ด้วย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการพยาบาลผู้ป่วยจิตเวชดังกล่าว พยาบาลจิตเวชจึงควรจะนำกลุ่มบำบัดแบบประคับประคอง เข้ามาใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลทางจิตเวช เพื่อเป็นการเตรียมผู้ป่วยให้พร้อมที่จะออกไปสู่สังคม สามารถดำรงชีวิตในสังคม และสามารถเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ในสังคมอย่างคนปกติ และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการพยาบาลจิตเวชด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัยตามที่กล่าวแล้ว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อคุณภาพของการพยาบาลจิตเวช

1.1 พยาบาลจิตเวชควรเพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ในการเป็นผู้นำกลุ่ม โดยเฉพาะในการนำกลุ่มบำบัดแบบประคับประคอง ไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติการพยาบาลต่อผู้ป่วยจิตเวช เพื่อช่วยให้ผู้ป่วยลดอาการทางจิต มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น รวมทั้ง เป็นการเตรียมผู้ป่วยให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติได้

1.2 ผู้บริหารการพยาบาลควรหาทางสนับสนุนให้พยาบาลจิตเวชได้นำกลุ่มบำบัดแบบประคับประคอง เข้าไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงการเพิ่มทักษะของพยาบาลจิตเวชร่วมด้วย

1.3 ผู้บริหารการศึกษาหรืออาจารย์ผู้สอนการพยาบาลจิตเวช ควรสอนเน้นบทบาทของพยาบาลจิตเวชแก่นักศึกษา ในการเป็นผู้นำกลุ่มบำบัดต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มบำบัดแบบประคับประคอง เพื่อให้ นักศึกษาพยาบาลสามารถนำมาปฏิบัติได้จริงในการให้การพยาบาลผู้ป่วยจิตเวช

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากผลการวิจัยปรากฏชัดว่า การใช้กลุ่มบำบัดแบบประคับประคอง ช่วยให้ผู้ป่วยจิตเภทวัยรุ่น มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดีขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอแนะว่าควรทำวิจัยเกี่ยวกับผลการปฏิบัติการพยาบาล โดยเน้นกลุ่มบำบัดแบบประคับประคองในผู้ป่วยจิตเวชประเภทอื่น และเนื่องจากลักษณะปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำกลุ่มบำบัดแบบประคับประคอง น่าจะได้ประโยชน์ต่อผู้รับบริการที่มีปัญหาทางจิตกลุ่มอื่น ๆ ได้แก่ กลุ่มผู้ติดยาเสพติด กลุ่มผู้รับบริการที่เสี่ยงต่อการเกิดปัญหาทางจิต เช่น กลุ่มผู้ป่วยหลังฆ่าตัวตายนมออก กลุ่มผู้ป่วยมะเร็ง กลุ่มมารดาที่มีทารกพิการ เป็นต้น

2.2 ควรทำวิจัย เพื่อศึกษาถึงผลการคงอยู่ของกลุ่มบำบัดแบบประคับประคอง ที่มีต่อพฤติกรรมของผู้ป่วยจิตเวชในระยะยาว ว่าจะมีผลเป็นอย่างไร

2.3 ควรทำการวิจัยเชิงพัฒนา เพื่อแสวงหารูปแบบการบริหารจัดการพยาบาล ซึ่งเชื่ออำนวยความสะดวก และกระตุ้นให้พยาบาลจิตเวช นำกลุ่มบำบัดแบบประคับประคองไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลกับผู้ป่วย